

Wojciech Chudziak

Stary Dzierzgoń, st. 3, gm. loco, woj.
elbląskie, AZP 22-51/3

Informator Archeologiczny : badania 30, 141-142

1996

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

SKOMACK WIELKI, st. 2,
gm. Stare Juchy,
woj. suwalskie,
AZP 23-76/-

- kurhan kultury kurhanów zachodniobałtyjskich (wczesna epoka żelaza)
- miejsce kultowe kultury bogaczewskiej (okres wpływów rzymskich)

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez mgr. Jerzego Marka Łapo (Muzeum Kultury Ludowej w Węgorzewie). Finansowane przez Muzeum Kultury Ludowej w Węgorzewie. Drugi sezon badań. W obrębie południowo-zachodniej ćwiartki stanowiska założono 2 wykopy o łącznej powierzchni 12,5 m².

Zakończono eksplorację południowej części obiektu 1 – nieckowatej jamy o wymiarach 3,4 x 3,7 m i maksymalnej miąższości 1,2 m, wypełnionej szaroczarną ziemią z piaszczystymi przebarwieniami oraz kamieniami. W południowej części jamy odkryto 49 fragmentów naczyń kultury bogaczewskiej. W centralnej części pagórka, pod skupiskiem fragmentów naczyń odkrytych w humusie, odsłonięto obiekt 2. Była to jama z płaskim dnem, o miąższości około 30 cm, w planie przy stropie lekko owalna (0,8 x 1 m), przy spągu zbliżona do prostokąta zorientowanego względem stron świata (0,5 x 0,8 m). Od strony północnej, zachodniej i południowej jama była otoczona dużymi kamieniami, posadowionymi na calcu. Jej wypełnisko stanowiła szaroczarna ziemia z drobnymi kamieniami, przemieszana z jasnożółtymi, piaskowo-żwirowymi przebarwieniami, układającymi się w poziome warstewki. Pomimo iż w obiekcie 2 odkryto 154 fragmenty naczyń kultury bogaczewskiej, należy go utożsamiać z kamienną obstawą grobu kultury kurhanów zachodniobałtyjskich, badanego w XIX w. przez Johanna Heydecka. Młodsze zabytki (nie zauważone przez pierwszego odkrywcę!?) dostały się do starszego obiektu zapewne podczas zasypywania wykopu. W pierwszych wiekach n.e. stanowisko było najprawdopodobniej miejscem kultowych, bliżej nieokreślonych obrzędów ludności kultury bogaczewskiej, podczas których na pagórku potłuczono kilka naczyń zbliżonych morfologicznie do popielnic. Na jednym z brzuśców naczynia odkryto schematyczne, niespotykane dotychczas u Bałtów, wyobrażenie ryby złapanej na sznur (wędkę?). Brak kości i zabytków innych niż ceramiczne zdaje się wykluczać ówczesną sepulkralną funkcję pagórka. Po dwóch sezonach badań „kurhan” został zrekonstruowany. W sumie odkryto 554 fragmenty naczyń.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Kultury Ludowej w Węgorzewie (nr inw. 5/97). Badania zostały zakończone.

Słup, st. 2, gm. Środa Śląska,
woj. wrocławskie

patrz: środkowa i późna epoka brązu

STALMIERZ, st. 3,
gm. Chrostkowo,
woj. wrocławskie,
AZP 41-49/40

- cmentarzisko kultury pomorskiej (kultury grobów kloszowych) z okresu lateńskiego B₂-C₁

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez mgr. Pawła Sobczyka (Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej we Włocławku), konsultowane przez prof. Jadwigę Chudziakową. Finansowane przez Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej oraz Urząd Wojewódzki we Włocławku. Drugi sezon badań. Przebadano powierzchnię 500 m².

Odkryto 19 kolejnych grobów ciałopalnych, w tym: 9 grobów kloszowych pojedynczych, 4 podwójne i 1 potrójny, 2 groby jamowe i 3 o nieokreślonym charakterze. Tylko 2 pojedyncze groby kloszowe miały wyraźnie zaznaczone jamy grobowe, pozostałe były czysto wkopane w piaszczysty calc. Nową jakością było pojawienie się w jednym z pojedynczych grobów kloszowych dwóch przystawek oraz w podwójnym grobie kloszowym dwóch popielnic pod tym samym kloszem. W inwentarzach odkrywanych grobów wystąpiły metale (brąz, żelazo), nie posiadające jednak walorów datujących. Kilka grobów zawierało minimalne ilości szczątków ciałopalnych. Oprócz grobów na cmentarzysku odsłonięto również kilka bliżej nieokreślonych obiektów z brukiem kamiennym i nielicznym materiałem zabytkowym.

Badania będą kontynuowane.

STARY DIERZGOŃ, st. 3,
gm. loco,
woj. elbląskie,
AZP 22-51/3

- grodzisko z wczesnej epoki żelaza

Weryfikacyjno-sondazowe badania wykopaliskowe, przeprowadzone 23 maja przez dr. Wojciecha Chudziaka (Instytut Archeologii i Etnologii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu). Finansowane przez Fundację na Rzecz Nauki Polskiej. Pierwszy sezon badań. Badania prowadzone w ramach programu „Adalbertus” objęły 5 m² powierzchni – założono

	<p>jeden sondaż badawczy po osi północ-południe oraz wykonano dodatkowo 6 odwiertów w odstępach 5 m.</p> <p>Rozstrzygnięte zostały kwestie związane z funkcją i chronologią stanowiska – znaleziony w sondażu materiał zabytkowy wskazuje na użytkowanie obiektu w okresie halsztacko-lateńskim; brak jest podstaw do datowania obiektu na okres późniejszy. Położenie stanowiska (z dala od centrów osadniczych, w trudno dostępnym terenie) oraz sama forma założenia (potrójny układ niewielkich wałów) i brak trwałych urządzeń mieszkalno-gospodarczych wskazują na jego kultowy charakter.</p> <p>Materiały i dokumentacja przechowywane są w Instytucie Archeologii i Etnologii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Badania nie będą kontynuowane.</p>
Starzynka, st. III, gm. Terespol, woj. białkopodlaskie	patrz: środkowa i późna epoka brązu
Stawiec, st. 1, gm. Lubanie, woj. wrocławskie	patrz: okres nowożytny
STODZEW, st. 1, gm. Trojanów, woj. siedleckie, AZP 61-72/44	<ul style="list-style-type: none"> • cmentarzysko kultury grobów kloszowych (wczesna epoka żelaza) • osada wczesnośredniowieczna (XI-XIII w.) • ślady osadnictwa nowożytnego <p>Badania planigraficzne, przeprowadzone w listopadzie przez mgr. mgr. Antoniego Smołańskiego i Sławomira Żółkowskiego. Finansowane przez PSOZ. Drugi sezon badań. Stanowisko położone jest na wyniosłym wzgórzu górującym nad doliną rzeki Świder. Prace planigraficzne na podkładzie mapy wysokościowej w skali 1:500 objęto cały obszar występowania materiału archeologicznego, tj. powierzchnię około 2 ha.</p> <p>Wydzielono 6 stref (skupisk) występowania materiału archeologicznego w postaci ceramiki starożytnej, wczesnośredniowiecznej i fragmentów nowożytnej, fragmentów cegieł i polepy oraz bliżej nieokreślonych chronologicznie odłupków krzemieniowych. W centrum stanowiska, w wybierzysku piaskowni, widoczne pozostałości grobów kultury grobów kloszowych oraz płaszcz kamienny niewiadomego pochodzenia (najprawdopodobniej związany z nieistniejącą, współczesną zagrodą wiejską).</p> <p>Materiały przechowywane są w Państwowym Muzeum Archeologicznym, dokumentacja w PSOZ w Siedlcach. Badania będą kontynuowane.</p>
Sulkowo Rzeczne, st. 3, 5, 7, 8, gm. Mochowo, woj. łódzkie	patrz: młodszy okres przedrzymski – okres wpływów rzymskich
Szadek, st. 3, gm. Blizanów, woj. kaliskie	patrz: środkowa i późna epoka brązu
Szczecin-Gumieńca, ul. Harnasiów	patrz: środkowa i późna epoka brązu
SZESTNO, st. II „Ptasia Wyspa”, gm. Mrągowo, woj. olsztyńskie, AZP 21-69/-	<ul style="list-style-type: none"> • osada wielokulturowa, głównie kultury kurhanów zachodniobałtyjskich (wczesna epoka żelaza) <p>Badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez mgr. Pawła Szymańskiego (Instytut Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego), z udziałem Magdaleny Fedorczyk, konsultowane przez dr. hab. Wojciecha Nowakowskiego. Finansowane przez Instytut Archeologii UW i Urząd Gminy Mrągowo. Trzeci sezon badań. Wykop usytuowano równoległe do ubiegłorocznego. Przebadano 1,5 ara nowego i 4 m nieukończonego w poprzednim sezonie wykopu (działka a III-IV ara H 10).</p> <p>Warstwa kulturowa, na którą natrafiono na około 50 cm głębokości, miała od 10 do 60 cm miąższości. Zlokalizowano 4 obiekty (22-25). Obiekty 22 i 23 były podobne do zeszlaczonych. Uwagę zwrócił obiekt 24 – odwrócone do góry dnem naczynie, zagłębione w piasku calcowym bez śladów jamy. Obiekt 25 tworzyła dość okazałych rozmiarów (2,2 x 2,5 m), szeroka plama czarnej ziemi, która wchodziła w południowo-zachodni profil działki a I-II</p>